

Inhoud

Een kunst die we al doende leren <i>door Dan Millman</i>	9
Inleiding	13
Tao Te King voor ouders	17

Voorwoord

Een kunst die we al doende leren

Het gebeurt maar zelden dat iemand erin slaagt een klassiek boek zodanig opnieuw te verwoorden en te bewerken dat je het zonder overdrijven een geschenk voor de mensheid kunt noemen. Daarvoor zijn een buitengewone wijsheid en inspiratie direct vanuit het hart nodig. Bill Martin bezit dit uitzonderlijke talent. Zijn boek *Tao Te King voor ouders* is een voorbeeld van zo'n geschenk. Sinds *Tao van Poeh* is niemand er meer in geslaagd de taoïstische wijsheid op zo'n praktische, vriendelijke en uitmuntende wijze opnieuw te verwoorden.

Er zijn op deze wereld maar weinig dingen net zo belangrijk als het opvoeden van kinderen. In elke eeuw, elk tijdperk, waar ook ter wereld, zijn kinderen altijd ons kostbaarste bezit geweest. Ze zijn onze toekomst, onze onsterfelijkheid en de vitale schakel die verleden en toekomst verbindt. Bestaat er een betere vorm van dienstbaarheid waaraan we ons met hart en ziel, met al onze middelen en energie kunnen wijden dan de opvoeding van onze kinderen? Kinderen herinneren ons eraan wie we zijn of wie we kunnen worden. Ze zijn onze onschuld, onze zuiverheid, ons vermogen.

'Kinderen hebben nooit zo goed geluisterd naar wat hun ouders vertellen,' schreef James Baldwin, 'maar ze doen wel precies na wat hun ouders doen.'

Bill Martin wijst ons erop dat we alleen door het juiste voorbeeld te geven iets op onze kinderen kunnen overdragen. Door ons steeds bewuster te worden van wat we doen en, in de woorden van Aldous Huxley, 'te proberen een beetje vriendelijker te zijn', voeden we onze kinderen niet alleen op, maar stimuleren we ook hun besef van normen en waarden.

Als vader van drie en grootvader van twee kinderen ben ik me pas op latere leeftijd bewust geworden van het vaderschap als weg tot spirituele groei. Het volgen van deze weg is niet voor iedereen en zeker niet voor de zwakkeren onder ons weggelegd. Kinderen krijgen is iets wat uit onze biologische natuur voortvloeit, maar hun de juiste opvoeding geven is een kunst die we al doende moeten leren.

Er is een gezegde dat luidt: 'Wijze volwassenen zetten misschien niet altijd kinderen op de wereld, maar kinderen kunnen wel wijze volwassenen op de wereld zetten.' Ik heb in de *Tao Te King* met al zijn universele wijsheid nooit een handboek voor opvoeders gezien. Maar waarom eigenlijk niet? Universele wijsheid behoor je op alles te kunnen toepassen, zelfs op het onderhouden van je tuin of motorfiets. In de geest van Kahlil Gibran, en misschien zelfs die van Rumi, heeft Bill Martin iets geschapen wat geen abstracte poëzie is, maar proza dat zowel verheft als praktisch toepasbaar is. *Tao Te King voor ouders* herinnert ons voortdurend aan wat we kunnen worden als we de kunst van het opvoeden verstaan, als we onze kinderen met zachte hand begeleiden in hun groeiproces.

Een ander gezegde herinnert ons eraan dat kinderen geen kruiken zijn die gevuld moeten worden, maar kaarsen die moeten worden aangestoken. En hetzelfde geldt voor ons. Door ons

bij het opvoeden van onze kinderen te laten leiden door de wijsheid van Tao, voeden wij onszelf op en verheffen wij onze geest.

Dan Millman, auteur van *De weg van de vreedzame krijger*
San Rafael, Californië

Inleiding

De *Tao Te King* werd meer dan vijftienghonderd jaar geleden geschreven. Over de vraag wie de auteur is doen talloze legenden de ronde, maar aangenomen wordt dat dit de legendarische Chinese wijze Lao Tse moet zijn geweest. Het is een boek met praktische adviezen voor leiders en filosofen waarin geprobeerd wordt iets van de onuitsprekelijke Tao, ook wel 'de weg' genoemd, tot uitdrukking te brengen. Volgens de overlevering stelde Lao Tse zijn woorden met grote tegenzin op schrift, omdat op het moment dat de karakters werden vastgelegd, de essentie van Tao zelf verloren zou gaan.

Desondanks is zijn boek het meest vertaalde boek ter wereld, op de Bijbel na. Zijn korte overpeinzingen vormen de basis voor ons begrip van de taoïstische filosofie en hebben talloze filosofische systemen diepgaand beïnvloed.

De *Tao Te King* is in poëtische taal in Chinese karakters geschreven. Elk Chinees ideogram kan zoveel betekenissen hebben dat het ondoenlijk is alle nuances ervan in onze taal weer te geven. Desondanks is het van belang dat bij elke vertaling de eenvoudige en compacte stijl van het origineel behouden blijft. Het boek dat je in je handen houdt is niet een letterlijke vertaling van de *Tao Te King*. Het is een parafrase van de wijsheid van Tao toegespitst op het opvoedingsproces. Voor

degenen die de *Tao Te King* zelf willen bestuderen zijn er genoeg vertalingen in de boekhandel verkrijgbaar.

Bij mijn parafrasering heb ik gebruikgemaakt van wat naar mijn mening de essentie van elk hoofdstuk van de *Tao Te King* is. Deze essentie heb ik vervolgens omgevormd tot een combinatie van vrije versvorm en bondig advies. Ik heb geprobeerd breedsprakigheid te vermijden. Te veel woorden zouden de geest van Lao Tse geweld aandoen. Toch heb ik geprobeerd genoeg te zeggen om er in de praktijk iets mee te kunnen doen.

Ik heb de *Tao Te King* jarenlang bestudeerd. De diepzinnige inzichten en kracht ervan hebben mij spiritueel, emotioneel en zelfs op fysiek vlak sterk beïnvloed. Het boek is vooral van invloed geweest op mijn leven als ouder van twee opmerkelijke kinderen. De centrale thema's die Tao doordringen, zoals eenheid, reageren zonder te oordelen, het natuurlijke proces zijn gang laten gaan en balanceren tussen doen en aanwezig zijn, zijn naar mijn mening van elementair belang voor een goede ouder-kindrelatie.

In dit boek gebruik ik het woord 'Tao' meestal als verwijzing naar het centrale idee dat aan het werk van Lao Tse ten grondslag ligt. Je zou het kunnen vertalen als 'de weg' of 'de weg van het leven'. Soms lijkt het nuttig Tao op te vatten als 'de manier waarop dingen van nature verlopen'. Vanwege zijn aard kan de mysterieuze Tao niet gedefinieerd worden. Om met Lao Tse te spreken: 'Tao waarover gesproken kan worden is niet de eeuwige Tao' (*Tao Te King*, hoofdstuk 1). Sommige westerlingen hebben Tao in verband gebracht met het idee van God. Ik heb deze vergelijking zo veel mogelijk gemeden vanwege de bekrompen en sektarische voorstellingen die veelal aan het

woord 'God' kleven. Je kunt je Tao misschien nog het best voorstellen als het mysterie dat aan alle menselijke ideeën en definities van God ten grondslag ligt; een mysterie dat zich op geen enkele manier laat vangen in een menselijk stelsel van woorden en definities. In een of twee gevallen heb ik als verwijzing naar Tao de woorden God of goddelijk gebruikt. Wees je er wel van bewust dat ik in deze gevallen het woord God in zijn meest ruime betekenis gebruik. De God over wie we kunnen spreken is niet de eeuwige god.

Ik ben blij met de pentekeningen die Hank Tusinski voor dit boek heeft gemaakt. Geheel in de geest van Tao zijn ze direct herkenbaar. Het zijn zeer eenvoudige representaties van natuurlijke vormen. Vanwege de ongekunstelde en eenvoudige aard van deze taoïstische tekeningen kan iedereen direct zien wat ermee bedoeld wordt. Net zoals Lao Tse zo weinig mogelijk woorden gebruikt, heeft een taoïstisch kunstenaar maar een paar penseelstreken nodig. Op papier gezet door een artiest als Hank Tusinski wekken de tekeningen iets tot leven wat de kracht van een paar eenvoudige penseelstreken verre te boven gaat. Ik hoop dat wij als opvoeders dezelfde combinatie van stoutmoedigheid, zachtmoedigheid en eenvoud aan de dag zullen leggen.

Ik wil ook mijn vrouw Nancy bedanken, die mij door haar inspiratie en liefde meer geleerd heeft over de dans van het leven dan woorden ooit kunnen uitdrukken. Hetzelfde geldt voor mijn kinderen, Lara en John. Hun avonturen hebben mij verwarmd, moedeloos gemaakt, kopzorgen bezorgd en doordrongen van het wonder en mysterie van het leven en de liefde. Ze zijn nu volwassen, en ik ben nog steeds heel erg blij met hen.

Ik wens alle ouders en kinderen, waar ook ter wereld, het beste toe.

Bill Martin
Otter Rock, Oregon